

Banka Hukuku

Bankacılık Mevzuatı denildiğinde bankalar ile ilgili yasal düzenlemeler, hukuk kuralları ve bu kurallara uyulmadığı takdirde karşılaşılabilecek yaptırımlar akla gelir. Buna bir bütün olarak “Banka Hukuku” da denilmektedir. Banka hukuku her hukuk dalı gibi (iş hukuku, ticaret hukuku gibi) bankayı merkez alarak bankayı ve bankanın hukuki işlerini düzenleyen bir hukuk dalı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bankalar ile ilgili yasal düzenlemeler “banka” adı verilen ticari ve mali kurumun işlemlerini düzenleyen kurallardan oluşmaktadır. Banka mevduat toplamak suretiyle kaynak yaratıp bu kaynağın ekonomide kullanılmasına aracılık eden bir mali kuruluştur. Nitekim Anayasa’nın 167. maddesinde devletin, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici önlemler alacağı öngörülmektedir. Anayasa hükmü doğrultusunda, para ve kredi piyasalarının baş aktörü durumunda olan bankaların faaliyetlerinin düzenlenmesi gerekmektedir.

Ülkemizde bankalar ister kamu, ister özel sermayeli olsun kanun koyucu tarafından **kamu hizmeti** veren kurumlar olarak değerlendirilmektedir. Bu yüzden bankacılıkla ilgili kurallar çok kapsamlı ve çeşitlidir. Hem birer ticari işletme, hem de verdiği hizmetler ve ekonomik sistem içindeki yeri ve konumu nedeniyle kamu kurumu gibi ele alınan bankalar, bağlayıcı kuralları genel olarak banka hukuku veya bankacılık mevzuatı olarak incelenebilir. Bu çerçevede banka hukuku kurallarını iki ana gruba ayırmak mümkündür.

Birinci grubun içine, bankaların kuruluşu, örgütlenmesi, faaliyete geçmesi, faaliyet konuları, bankaların denetlenmesi ve faaliyetlerine son verilmesini düzenleyen kurallar girmektedir. Bu kurallar daha çok ilgili kanun ve buna ek yönetmelikler tarafından düzenlenmektedir. İkinci grup kurallar ise bankaların üçüncü kişilerle kurduğu münferit ilişkileri düzenleyen esaslardır. Bankaların üçüncü kişilerle ilişkileri ise daha çok genel kanunlar çerçevesinde ele alınmaktadır.

Bankacılıkla ilgili yasal düzenlemelerin kaynakları denildiğinde bankacılık sektörü ile ilgili hukuk kurallarının hangi hukuki biçimlerde ortaya çıktığına dikkat çekmek istenir. Bu anlamda banka hukuku kaynakları kanunlar, yönetmelikler, bakanlar kurulu kararı ve tebliğlerdir. Başta genel kanunlar olmak üzere kanunlar, bankacılık mevzuatı ile ilgili ilk düzenleyici kuralları oluşturur. Bu kanunların başında bankacılığı da ilgilendiren genel kanunlar, yani ticaret kanunu, borçlar kanunu gibi kanunlar ile kıymetli evrak ve icra-ıflaş gibi konularla ilgili kanunlar gelmektedir. Çünkü, Bankacılık Kanunu bankacılık işlemleri ile ilgili bütün faaliyetler ve bankaların üçüncü şahıslarla yapmış olduğu bütün işler ile değil, daha çok bankacılıkla ilgili genel işlemler ile ilgili düzenlemeler ve uygulamalar ile ilgilidir. Bankacılık Kanunu’nda bu kanunda yer alan hükümlerin yetersiz kalması durumunda genel hükümlerin uygulanacağı açıkça belirtilmektedir.

Genel Kanunlar

Bankalara ve banka işlemlerine, ilgili oldukları ölçüde, özellikle Medeni Kanun, Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, İcra ve İflas Kanunu gibi kanunların hükümleri uygulanmaktadır. Nitekim Bankacılık Kanunu madde. 1/2’de “bu kanunda açıklık olmayan hallerde genel hükümler uygulanır” demek suretiyle, bu

kanunlara gönderme yapmaktadır. Bu kanunlar özellikle bankalar ile üçüncü kişilerin yaptıkları akitler yani sözleşme ilişkileri söz konusu olduğunda başvuru hukümleridir. Bu kanunlar, her ne kadar uygulamada Bankacılık Kanunu hükümlerinden sonra gelmekte iseler de ; Bankacılık Kanunu bankaların tüm kuruluş ve faaliyetlerini kapsayacak genel bir düzenleme getirmediği için yalnızca sağlıklı yürümesi gereken bir bankacılık sektörü için gerekli ve önemli kabul edilen hususları düzenlemekle yetindiğinden, bu düzenleme dışında kalan hususlar büyük ölçüde Medeni, Borçlar, Ticaret veya İcra İflas Kanunu hükümlerine tabi olmaktadır. Bunun ifade ettiği anlam, bu kanunların bankacılık sektöründe yaygın bir kullanım alanı olduğudur. Zaten Bankacılık Kanunu başta olmak üzere bu alanla ilgili bütün yasal düzenlemeler:

Örneğin kanun düzeyinde çek kanunu veya bu kanunlarla ilgili çıkartılan yönetmelikler ve tebliğler başta Anayasa olmak üzere ticaret ve borçlar kanunu gibi genel kanunlara aykırı olamazlar.

Bir aykırılık olması ya da bir ihtilaf söz konusu olması durumunda hukuk sistemine göre genel hukuk kuralları geçerli olacaktır. Dolayısıyla bankacılığı meslek edinmeye çalışanların Bankacılık Kanunu'ndan önce öncelikle borçlar hukuku ve ticaret hukuku eğitimi alması gerekmektedir. Bu hukuk eğitimi bankacılık kanunu ve de sermaye piyasası kanunu, kredi kartları kanunu ve çek kanunu gibi diğer kanunları da, bu alandaki hukuki bilgiyi de daha kolay anlamlandırabilir kılacaktır. Banka Hukuku'nun genel kanunlar ve ilgili kanunlardan sonra gelen kaynağı, Bakanlar Kurulu Kararnameleri'dir. Bu kararnameler arasında en önemlisi 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanuna dayalı olarak çıkartılan ve halen yürürlükte bulunan 32 sayılı karardır. Bu kararın 1. maddesinde konusunun, Türk parasının yabancı paralar karşısında değerinin belirlenmesine, döviz ve döviz temsil eden belgelere ilişkin tüm işlemler ile dövizlerin tasarruf ve idaresine, Türk parası ve Türk parasını temsil eden belgelerin ithal ve ihracına, ithalata ihracata, görünmeyen işlemlere, sermaye hareketlerine ilişkin kambiyo iflas işlemlerine ait düzenleyici ve sınırlayıcı esasları saptamak olduğunu belirledikten sonra, bankaların uluslararası işlemleri hakkında düzenlemeler getirmektedir. 32 sayılı karar diye bilinen karar 1980 sonrası büyük ölçüde değiştirilerek yabancı para ile tasarruf ve alışverişi serbestleştiren bir karardır. 1980 öncesi ithal ikameci sanayileşme döneminde bankalarda yabancı para cinsinden hesap açmak mümkün olmadığı gibi, bu paraları üzerinde bulundurmak bile cezai müeyyide gerektiren bir suç teşkil ediyordu.

Banka Hukukunun bir diğer önemli kaynağını, Bankacılık kanunu veya diğer ilgili kanunlar çerçevesinde çıkartılmış olan yönetmelik ve tebliğler oluşturmaktadır. Bankacılık kanununun ayrıntılı bir düzenlemeye gitmeden kimi konuların düzenlenmesini yönetmelik veya tebliğlere bırakmış olması karşısında bu kaynaklar bankacılık işlemlerini konu alan yasal düzenlemeler açısından çok önemlidir. Bu tür yönetmelik ve tebliğler açısından en çok önem taşıyanları Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile T.C. Merkez Bankası tarafından çıkarılan yönetmelik ve tebliğlerdir. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile T.C. Merkez Bankası gibi mali düzenleyici kurumlar tarafından çıkarılan yönetmelikler ve tebliğler tüm bankaları bağlayıcı nitelikte kararlardır ve daha çok bankacılık uygulamalarının düzenlenmesi, denetimi ve raporlamasına yönelik ayrıntılı düzenlemeleri içerir. Bu konularda bankaların uyacağı, daha doğrusu

uyumak zorunda olduğu usul ve esasların çoğu Kanun tarafından bu tür tebliğ ve yönetmeliklere bırakılmıştır.

Bankacılık Kanunu

Genel kanunlar veya başka bir deyişle genel hükümler bankaları da içine alan biçimde üçüncü kişilerle yapılacak olan akitleri ve bunların doğurduğu ilişki biçimlerini konu alırken, bankacılık işlemlerini doğrudan doğruya düzenleyen yasal düzenlemelerin başında **Bankacılık Kanunu (özel Kanun)** gelmektedir. Bankaların; kuruluş aşamasından başlayarak yönetim, çalışma esasları, devir, birleşme ve tasfiyeleriyle denetlemeleri Bankacılık Kanunu ile düzenlenmiştir. Katılım bankaları da dahil olmak üzere bütün bankalar, bazı istisnalar dışında, Bankalar Kanunu'nun hükümlerine tabidir. Bu istisnalar ise daha çok **özel kanunlara** tabi olan kamu bankaları ile ilişkilidir. Bankacılık Kanunu'nda bu kanunda açıklık olmayan durumlara genel hükümler uygulanır denmektedir.

Ülkemizde ilk Bankacılık Kanunu 2999 numaralı olup, 1936 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu Kanun 1958 yılına kadar yürürlükte kalmış ve bu tarihte yerini 7129 sayılı Bankalar Kanunu'na bırakmıştır. 7129 sayılı Kanun'da 1983 yılında 70 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile kaldırılmış ve daha sonra sözü geçen 70 sayılı Kanun Hükümünde Kararname'nin yerini de, 02.05.1985 tarihinde yürürlüğe konulan 3182 sayılı Bankacılık Kanunu almıştır. 3182 sayılı Bankalar Kanunu iki kez Kanun Hükümünde Kararnamelerle değişikliğe uğratılmıştır. Daha sonra yürürlüğe giren 4389 sayılı Bankalar Kanunu da daha yürürlüğe girmesinden itibaren üzerinden altı ay dahi geçmeden değişikliğe uğramıştır. 19.12.1999 tarihli ve 2391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4491 sayılı Bankalar Kanunu ile 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda geniş değişiklikler yapılmıştır. Bu Kanunla özellikle, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda gösterilen sürede seçilemeyen Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun aday gösterme usulü tümüyle değiştirildiği gibi, Bankalar Kanunu'nun temel düzenlemeleri de yeni esaslara bağlanmıştır. **Halen yürürlükte olan 5411 sayılı Kanuna göre ise**, Türkiye'de kurulmuş ve kurulacak bankalar ile yabancı ülkelerde kurulmuş olup da Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan veya bundan sonra Türkiye'de şube açarak faaliyete geçecek bankalar, Bankalar Kanunu hükümlerine tabidir. Yine, özel kanunlarla kurulmuş bankalar hakkında da, bu Kanun hükümleri uygulanacaktır. Ancak, söz konusu bankalar için "özel kanunlarında yer alan hükümler" saklı tutulmuş olduğundan bu bankaların (T.C. Ziraat Bankası vb.) kanunları uyarınca yaptıkları işlerde Bankalar Kanunu'na değil kendi kanunlarında yazılı hükümlere göre hareket edileceği de belirtilmektedir. Bu hüküm bu bankaların genel hükümler ve uygulama açısından Bankacılık Kanunu'na tabii olmakla özel kanunlarda yer alan istisnalardan yararlanabileceği anlamına gelmektedir.

Diğer taraftan, Bankalar Kanunu'nda açıklık olmayan hallerde tüm bankalara genel hükümler tatbik edilecektir denilmekte olup, Türk Ticaret Kanunu ve Borçlar Kanunu gibi kanunlar ile Medeni Kanun bu "genel hükümler" ibaresi içinde düşünölmelidir.

Ancak, banka ve banka işlemlerini doğrudan doğruya düzenleyen kanun son değişikliklerle **2005 yılında çıkarılmış bulunan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'dur.** Bu kanun, bu alanda daha önce yürürlükten kaldırılmış olan bankalar kanunlarının halen yürürlükte olan sonuncusudur. Bu kanundan önce 1933 yılında itibaren çıkarılan bankalar kanunları süreç içerisinde birçok

değişikliğe uğramış, kimi ise bütünüyle yürürlükten kaldırılmıştır. Bankacılık ile ilgili yasal düzenlemelerdeki bu hareketlilik sektöre müdahale etme arzusundan daha çok sektörün hızlı gelişim dinamiklerinden kaynaklanmaktadır. Türkiye’de bankacılık sektörü 1980’li yıllardan itibaren yapısal bir değişim geçirmiş ve bu dönemden itibaren bankacılık sektörü büyük bir gelişme ve değişim göstermiştir. Bu yüzden bankacılık işlemleri ve uygulamaları ile ilgili mevzuat özellikle 1980’li yıllarda büyük değişikliklere uğramıştır. Ayrıca, Türk bankacılığının faaliyetleri dışı açılma politikalarının etkisiyle bu yıllarda uluslararası işlemlere doğru yönelmiştir. Türkiye’nin dünya ile bütünleşme çabaları bankacılık sektörünü de içine almış, hatta bu alanda yapılan düzenleme ve değişimler diğer alanlarda öncü olmuştur. Böylece bankacılık sektörü ile ilgili yasal düzenlemelerin uluslararası normlara ve özellikle de Avrupa Birliği normlarına uyumlu hale getirilmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır. Halen yürürlükte bulunan 5411 sayılı Kanun dünya ve uluslararası mali ve ticari piyasalar ile böylesi bir uyum gerekliliği göz önüne alınarak ve ülke ekonomisinin istikrarı göz önünde bulundurularak çıkarılmıştır.

Bankacılık Kanunu, bu kanunun amacının tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumak, mali piyasalarda güven ve istikrarı sağlamak ve ekonomik kalkınmanın gereklerini de dikkate alarak kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak olduğunu belirtmektedir. Kanunun gerekçesi halktan tasarruflarını toplamak suretiyle kaynak yaratan ve yarattıkları kaynakları ekonominin gereksinmelerini karşılamak üzere kredi biçiminde kullandıran bankaların, bu işlevlerini tam olarak yerine getirebilmeleri için hem tasarruf sahiplerine güven vermeleri, hem de kredileri, itibarlı bir kurum olarak, ülke ekonomisi gereklerine uygun kullanılmak zorunda olduklarını belirtmektedir. Bu çerçevede, Bankacılık Kanunu’na göre bankalar, ülke ekonomisinin gelişimi ve istikrarı açısından yüklendikleri temel işlevler nedeniyle, sermayeleri açısından özel veya kamu şirketi olmalarına bakılmaksızın kamu hizmeti gören kurumlar gibi ele alınmaktadır. Bankacılık Kanunu, bu kanunun yukarıda sözü edilen amaçlarına uygun olarak, bankaların kuruluş amaçlarına uygun faaliyet gösterebilmelerini temin etmek amacıyla bankaların nasıl kurulacaklarını, faaliyete nasıl başlayacaklarını, nasıl faaliyet göstereceklerini, nasıl denetleneceklerini ve bankaların tüzel kişiliklerinin nasıl sona ereceklerini ayrıntılı bir biçimde düzenlemektedir. Bu düzenlemede hakim olan düşünce bankaların güvenilir ve itibarlı birer kurum olarak faaliyet göstermelerinin zorunlu olduğudur. Bankaların güvenilir ve itibarlı birer kurum olarak faaliyet gösterebilmelerinin sağlanabilmesinin ise, büyük ölçüde etkin bir denetim sisteminin kurulmasına bağlı olduğu ve böylesi bir denetimin sadece bankalar açısından değil ülke ekonomisi açısından da önem taşıdığı açıktır. Bankacılık Kanunu, bankaların kuruluşundan ve faaliyete geçmelerinden başlamak üzere tüm faaliyetlerini ve de bununla birlikte bankaların varlığının sona eriş koşullarını da kapsamaktadır. Dolayısıyla, Kanun’da yer alan hükümlerin tümü emredici nitelikte olup, bu kanun hükümleri aksine davranışların cezai yaptırımlar dahil olmak üzere tüm yaptırımları Bankacılık Kanunu’nda açıkça belirtilmektedir.

Banka hukuku’nun Genel Kanunlar ve Bankacılık Kanunu’ndan sonra ikinci ana kaynağı Sermaye Piyasası Kanunu’dur. Çünkü sermaye piyasası işlemlerine aracılık etmek günümüz bankalarının en önemli işlerinden biri haline gelmiştir. Sermaye Piyasası Kanunu’nun 50. maddesi, kendi menkul kıymetlerini halka arz eden bankalar ile sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunan bankaların, bunlarla sınırlı olmak üzere, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine tabi olacaklarını

öngörmektedir. Sermaye Piyasası Kanunu'ndan sonra banka hukukunun bir diğere önemli kaynağı ise T.C. Merkez Bankası Kanunu'dur. Bu kanunun özellikle mevduata, banka kredilerine ilişkin hükümleri ile bankaların gözetimi ve denetimini konu alan maddeleri, bankaların faaliyetlerini bağlayıcı hükümlerdir. Bankalar mevduat tasnifinden, raporlama ve uygulama esaslarına kadar birçok konuda T.C. Merkez Bankası Kanunu'na ve bu kanun temel alınarak çıkarılan yönetmelik ve talimatlara tabi olup, bunlara uygun hareket etmek zorundadırlar. Banka hukukunun, ya da başka bir deyişle bankacılıkla ilgili mevzuatın (yasal düzenlemelerin) kanun düzeyindeki bir başka kaynağı da 1567 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'dur. Bu kanunun bankalar açısından önemi, Bakanlar Kuruluna, bu Kanuna dayanarak, döviz üzerinden işlemler hakkında, kararnamelerle düzenleme getirme yetkisini tanımış bulunmasıdır. Bankaların akreditif açma, yurt dışından yahut yurt dışına nakdî veya gayri nakdî kredi alma veya kullandırma yahut verme gibi uluslararası işlemleri bu Kanun'a dayalı olarak Bakanlar Kurulu'nca alınacak kararlar ile yürütölmektedir. Banka hukukunun kanun düzeyinde bir kaynağı da 3167 sayılı Çek Kanunu'dur. Çek, banka işlemlerinde yaygın olarak kullanıldığı için, bankalar açısından Çek Kanunu'nun uygulama alanı çok geniştir. Çekli ödemeler Bankacılık Kanunu tarafından değil Çek Kanunu tarafından düzenlenmiş olup, Bankacılık Kanunu'nda çeklerle ilgili olarak sadece genel ibareler bulunmaktadır. Burada asıl kaynağın ise Kıymetli Evrak Hukuku olduğu unutulmamalıdır. Bankaları yakından ilgilendiren bir diğere kanun da 13.11.1996 tarih ve 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun'dur. Kara paranın aklanmasında bankalar da kullanıldıklarından, hatta özellikle bankalar kullanılmaya çalışıldığından, Kara paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun'a dayanarak Bakanlar Kurulunca yayınlanan tebliğlerde öngörölen önlemler, bankalar hakkında da uygulanmaktadır. Bankaların tabi olduğu bir diğere kanun da, 23.02.1995 kabul tarihli 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'dur. Bu kanun 06.03.2003 kabul tarihli 4822 sayılı Kanunla önemli ölçüde değiştirilmiştir. Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi, bu kanunun tüketicinin taraflarından birini oluşturduğu her türlü hukuki işlemi kapsadığını hükme bağlamaktadır. Kanun'un 3. maddesinin (e) bendi, tüketiciyi, bir mal veya hizmeti ticari veya mesleki olmayan amaçlarla edinen, kullanan veya yararlanan gerçek ya da tüzel kişi olarak tanımlamaktadır. Bu tanıma göre, ticari amaç gütmeyen bankayla ilişkiye giren her kişi, özellikle her tasarruf mevduatı sahibi tüketici sayılacak, dolayısıyla bankayla kurduğu ilişki bu kanuna tabi olacaktır. Öte yandan kanunun 10. maddesi özel olarak, bankaların çok kullandıkları tüketici kredilerini, 10/a maddesi kredi kartlarını düzenleme konusu yapmaktadır. Tüketicinin korunmasına dair Kanun her türlü mal ve hizmet satan kurumu yakından ilgilendirdiği gibi, geniş bir uygulama alanına sahip olan ve çok değişik ürün ve hizmet satan bankalar açısından özel bir önem taşımaktadır. Bütün bunlara ek olarak daha önceki yasal boşluk doldurularak kredi kartları ve banka kartları ile ilgili bir kanun çıkarılmış olup, bu kanunla bu alandaki yasal boşluk ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Ülkemizde bilişim suçları ile ilgili bir yasal düzenleme de çıkarılmış olup, bu kanun internet bankacılığı işlemlerini yakından ilgilendirmektedir. Ancak bu alanda özel bir yasal düzenlemeye de ihtiyaç vardır. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından, Bankalar Birliği ile birlikte, buna yönelik çalışmalar yapıldığı bildirilmiştir

Buraya kadar anlatılanlardan açıkça göröldüğü gibi, bankacılık işlem ve uygulamaları, başta genel kanunların hükümleri dahil olmak üzere, pek çok kanuna ve yasal düzenlemeye tabidir. Ancak, bankaların ülke ekonomisindeki yeri ve

önemi ile birlikte gelişen teknoloji ile birlikte bankacılık faaliyetlerinin insanların gündelik yaşamında çok daha fazla yer almasını göz önünde bulundurulduğu zaman bunun doğal bir sonuç olduğu ortaya çıkmaktadır. Geniş faaliyet alanı ve hacmi ve bunun yanı sıra bu kuruluşların denetimi göz önünde bulundurulduğunda bu işlemlerin tek bir kanun ile yürütülebilmesi beklenemez. Bu alanda Kanun ile düzenlenemeyen ayrıntılar ise yönetmelik, tebliğ ve talimatlar ile giderilmektedir.

Kısaltmalar ve Tanımlar

Bankaların geniş faaliyet alanları ve bu alanda düzenleyici ve denetleyici kurumların varlığı Bankacılık Kanunu'nda kimi kısaltmaları ve tanımlamaları zorunlu kılmıştır. Bu nedenle Bankacılık Kanunu'nun 3. maddesi bu Kanunun uygulanmasındaki kısaltmaları belirtmekte ve bankacılıkla ilgili temel kavramları tanımlamaktadır. Bu kavramlar ve kısaltmalar Türkiye'de bankacılık işlemlerini ve bankacılık sistemi içindeki kurumları tanımlamaktadır. Bu kısaltma ve tanımlamalar kitabımızın bundan sonraki bölümlerinde Kanun'da yer aldığı şekilde kullanılacaktır.

Bankacılık Kanunu'nun sözü edilen 3.maddesine göre Bankacılık Kanunu'nun uygulanmasında kullanılan kısaltmalar ve tanımlamalar aşağıdaki gibidir:

İlişkili Bakan: Başbakan veya görevlendireceği Devlet Bakanını,

Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

Başkan: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanını,

Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,

Fon: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu,

Fon Kurulu: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulunu,

Fon Başkanı: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu Başkanını,

Kredi kuruluşu: Mevduat bankalarını ve katılım bankalarını,

Kuruluş birlikleri: Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliğini,

Banka: Mevduat bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını,

Mevduat bankası: Bu Kanuna göre kendi nam ve hesabına mevduat kabul etmek ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini,

Katılım bankası: Bu Kanuna göre özel cari ve katılma hesapları yoluyla fon toplamak ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini,

Kalkınma ve yatırım bankası: Bu Kanuna göre mevduat veya katılım fonu kabul etme dışında; kredi kullanırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren ve/veya özel kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getiren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini,

Finansal holding şirketi: İçlerinden en az bir tanesi bir kredi kuruluşu olmak şartıyla bağılı ortaklıklarının tümü veya çoğunluğu kredi kuruluşu veya finansal kuruluş olan şirketi,

Şube: Elektronik işlem cihazlarından ibaret birimler hariç olmak üzere, bankaların bağımlı bir parçasını oluşturan ve bu kuruluşların faaliyetlerinin tamamını veya bir kısmını kendi başına yapan, sabit ya da seyyar bürolar gibi her türlü işyerini,

Merkez şube: Yurt dışında kurulu bir bankanın Türkiye'de açtığı şubeyi, birden fazla şubenin olması hâlinde ise Kuruma bildirilecek ve Kurulca onaylanacak şubeyi,

Fon bankası: Mülga 3182 sayılı Bankalar Kanunu, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunu ve bu Kanun uyarınca temettü hariç ortaklık hakları ile yönetimi ve denetimi Fona intikal eden bankalar ile Fonun çoğunluk hissesine sahip olduğu bankaları,

Finansal kuruluş: Kredi kuruluşları dışında kalan ve sigortacılık, bireysel emeklilik veya sermaye piyasası faaliyetlerinde bulunmak veya bu Kanunda yer alan faaliyet konularından en az birini yürütmek üzere kurulan kuruluşlar ile kalkınma ve yatırım bankaları ve finansal holding şirketlerini,

Kontrol: Bir tüzel kişinin; sermayesinin, asgarî yüzde elli birine sahip olma şartı aranmaksızın, çoğunluğuna doğrudan veya dolaylı olarak sahip olunması veya bu çoğunluğa sahip olunmama ile birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğu üzerinde tasarrufta bulunulması suretiyle veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin karara esas çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulmasını,

Ana ortaklık: Kontrolündeki ortaklıklar ile Kurul tarafından belirlenen usûl ve esaslarla tanımlanan ortaklıkların finansal tablolarını kendi nezdinde konsolide eden banka veya finansal holding şirketini,

Bağılı ortaklık: Ana ortaklığın kontrolü altında faaliyet gösteren ortaklıkları,

Nitelikli pay: Bir ortaklığın sermayesinin veya oy haklarının doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on veya daha fazlasını teşkil eden paylar ile bu oranın altında olsa dahi yönetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren payları,

Hâkim ortak: Bir ortaklığı doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte kontrol eden gerçek veya tüzel kişiyi,

Yöneticiler: Bankanın yönetim kurulu, denetim komitesi ve kredi komitesi başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları ve imza yetkisine sahip mensuplarından; bölge müdürleri, şube müdürleri ve genel müdürlük merkez

teşkilatında yer alan bölüm, kısım, grup ve bunlara eşdeğer isimler altında faaliyet gösteren birimlerin yöneticilerini,

Mevduat: Yazılı ya da sözlü olarak veya herhangi bir şekilde halka duyurulmak suretiyle ivazsız veya bir ivaz karşılığında, istendiğinde ya da belli bir vadede geri ödenmek üzere kabul edilen parayı,

Tasarruf mevduatı: Mevduat bankaları nezdinde açtırılan, gerçek kişilere ait ve münhasıran çek keşide edilmesi dışında ticari işlemlere konu olmayan mevduat hesaplarını,

Özel cari hesap: Katılım bankalarında açılabilen ve istenildiğinde kısmen veya tamamen her an geri çekilebilme özelliği taşıyan ve karşılığında hesap sahibine herhangi bir getiri ödenmeyen fonların oluşturduğu hesapları,

Katılma hesabı: Katılım bankalarına yatırılan fonların bu kurumlarca kullandırılmasından doğacak kâr veya zarara katılma sonucunu veren, karşılığında hesap sahibine önceden belirlenmiş herhangi bir getiri ödenmeyen ve anaparanın aynen geri ödenmesi garanti edilmeyen fonların oluşturduğu hesapları,

Katılım fonu: Katılım bankaları nezdinde açtırılan gerçek ve tüzel kişilere ait özel cari hesap ve katılma hesaplarında yer alan parayı,

Destek hizmeti kuruluşu: Bankaların, mevduat veya katılım fonu kabulü, nakdî, gayrinakdî her cins ve surette kredi verme ve bu Kanunun uygulamasında kredi olarak sayılan işlemler dışında kalan faaliyetlerini banka adına gerçekleştiren; ya da reklamının yapılması hariç olmak üzere mevduat veya katılım fonu kabulü dışındaki faaliyetlerinden herhangi birinin pazarlanması da dâhil gerçekleştirilmesinde bankaya yardımcı nitelikte hizmet veren kuruluşları,

Kıyı bankacılığı: Bankacılık faaliyetleri, kurulu bulunulan ülke harici ile sınırlı tutulan veya ülke genelinde uygulanan ekonomik ve malî mevzuata tâbi olmayan ya da kurulu bulunulan ülkede yerleşik olanlardan mevduat ve fon kabulünün yasaklandığı bankacılığı,

İfade eder.